

विधेयकमा संशोधनको सूचना
(प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७९ को नियम ११२ सँग सम्बन्धित)

श्री सचिव,
प्रतिनिधि सभा, नेपाल
म प्रतिनिधि सभा नियमावली, २०७९ को नियम ११२ बमोजिम नियम ११३ को उपनियम (१) को शर्तका अधीनमा रही देहायको विधेयकमा देहाय बमोजिमको संशोधन पेश गर्न चाहन्छु ।

विधेयकको नाम : भूमि सम्बन्धी केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्ने विधेयक,२०८२

क्र.स.	विधेयकको				संशोधनको व्यहोरा		
	दफा	उप दफा	खण्ड	उप खण्ड	हालको व्यवस्था	प्रस्तावित संशोधन	संसोधन गर्न पर्ने कारण
१	२	१			दफा १२छ मा नयाँ उपदफा थप	विधेयकको दफा १२छ मा देहायको उपदफा (१) थप गरि दफाक्रम मिलाउने: "(१) हृदबन्दी भन्दा बढी जग्गा राख्न अनुमति प्राप्त गर्नु अघि कुनै सार्वजनिक संस्था, उद्योग, कम्पनी, प्रतिष्ठान, शैक्षिक संस्था, आयोजना वा संघ संस्थाले जग्गा उपयोग सम्बन्धी विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (डि. पि. आर) र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ। वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन सार्वजनिक रूपमा उपलब्ध हुने गरि विद्युतीय माध्यममा अभिलेख राख्नुपर्नेछ।"	हालको ऐनमा भएको डि. पि. आर र वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदन अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण हुनाले यो प्रावधान हटाउन उचित नभएकाले
२	२	१			दफा १२छ मा नयाँ उपदफा थप	विधेयकको दफा १२छ को उपदफा (१) दफाक्रम मिलाउँदा कायम हुने उपदफा (२) पछि देहायको (३) थपि दफाक्रम मिलाउने: "(३) उपदफा (२) बमोजिम कम्पनीले घडेरी, घर वा आवास इकाई विकास गर्नु पूर्व स्वीकृतिका बखत के कति जग्गाको स्वीकृति प्राप्त भएको र हाल कति जग्गा कायम भएको, भोगचलन गरिरहेको भन्ने स्थलगत निरिक्षण गरि कुनै पनि प्रयोजनका (open space, घडेरी) लागि स्वीकृत क्षेत्रफलभन्दा बढि अतिक्रमण गरिएको छ कि छैन भनि यकिन गर्ने। यदि कुनै जग्गा मासिएको पाइएमा आवश्यक दण्डजरिवाना, अतिक्रमण गरेको जग्गा फिर्ता गराई, घर, घडेरी वा आवास इकाई खरिदकर्तालाई जानकारी दिई मात्रै अनुमतिको प्रक्रिया अगाडि बढाउन सकिनेछ। यदि घर, घडेरी वा आवास इकाई खरिदकर्तालाई गलत सूचना सम्प्रेषण गरेर जग्गाको क्षेत्रफलबारे झुठ्ठा विवरण प्रस्तुत गरि बेचिएको खण्डमा त्यसमा उपभोक्ता हकसम्बन्धीको ऐन लगायत अन्य प्रचलित कानून बमोजिम सरकारवादी भई मुद्दा चलाउने।"	जग्गा अतिक्रमण हुने सम्भावनाबाट रोक्नका लागि कम्पनीले स्वीकृति प्राप्त गर्दाको बखत र अहिलेको स्थितिको जग्गाको तुलनात्मक अध्ययन पश्चात मात्र भौतिक पूर्वाधार विकासको कार्यलाई अनुमति दिन उचित हुने भएकाले, apartment संचालकले यदि झुठ्ठा विवरण पेश गरेको भए जवाफदेही बनाउनका लागि
३	२	१			दफा १२छ मा नयाँ उपदफा थप	विधेयकको दफा १२छ को उपदफा (४) दफाक्रम मिलाउँदा कायम हुने उपदफा (६) पछि देहायको (७) थप्ने: भूमि प्रयोग सम्बन्धी नियमन गर्नका लागि एउटा स्वायत्त प्राधिकरणको गठन गरिनेछ।	भूमिको प्रयोग समयसंगै बदलिँदै गएको छ। यसलाई नियमन गर्न मालपोत वा समितिले मात्र नसक्ने भएकाले स्वायत्त निकाय आवश्यक हुने भएकाले

४	२	२	क		उपदफा (४) को खण्ड (ग) को सट्टा देहायको खण्ड (ग) राखिएको छः	विधेयकमा प्रस्तावित खण्ड (ग) मा रहेको प्रतिबन्धात्मक वाक्यको "हाल उपयोगमा छैन भन्ने व्यहोरा जग्गा रहेको स्थानीय तहको कार्यपालिकाको निर्णयसहित लेखी आएमा" भन्ने शब्दहरू पछि रहेको शब्द झिकी देहायको शब्दहरू राख्ने: "त्यस्तो जग्गालाई सार्वजनिक जग्गाकै रूपमा कायम राखिनेछ। यस्तो सार्वजनिक जग्गामा आवाद कमोत गर्दै आएका व्यक्तिहरूलाई अन्यत्रै बसोबासको व्यवस्था मिलाइनेछ।"	गौचर, हाट, हाटघाट वा बजार भनि उल्लेख भएका क्षेत्र सार्वजनिक सम्पत्ति हुन्। त्यस्तो सम्पत्ति ऐतिहासिक, सामाजिक, सांस्कृतिक हिसाबले समेत मान्यता बोकेका हुन्छन् जसकारण त्यस्तो क्षेत्रको उचित सम्रक्षण गरि विधेयकको दफा २(२) को खण्ड (ख) बमोजिम भूमिहिन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी वा अव्यवस्थित बसोबासलाई अन्यत्रै बसोबास गराउन उचित हुनेछ।
५					हालको ऐनको दफा ५२ मा वाक्य थप	हालको ऐनको दफा ५२ मा देहायको वाक्य थप: "व्यक्तिहरू भूमिहीन हुने कारणबारे विस्तृत अध्ययन गरि, भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी, अव्यवस्थित बसोबास तथा गरिबीको सीमा मुनि रहेकाहरूको आवासको मौलिक हक सुनिश्चित गर्न आवश्यक कानून तर्जुमा गर्न सक्नेछ।"	कोहि भूमिहीन किन हुन्छ भन्ने बारे विस्तृत अध्ययन हुन अत्यन्तै आवश्यक रहेकाले
६	२	३	क		उपदफा (१) मा रहेको	खण्ड (क) मा वाक्य थप: उपदफा (१) मा रहेको "आबाद कमोत गरिआएका अव्यवस्थित बसोबासीलाई" भन्ने शब्दहरूपछिको शब्दहरू झिकी देहायको शब्द थप्ने: "नेपाल सरकारले अन्यत्रै बसोबासको व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।"	वन क्षेत्र मासिन नदिन, मानव-वन्यजन्तु द्वन्दका सम्भावनालाई न्यूनीकरण गर्न र वन्यजन्तुको सिकार पर्ने सम्भावनाको न्यूनीकरणका लागि
७	२	३	ख		उपदफा (३) को सट्टा उपदफा (३)	दफा खारेज गर्ने।	हालको ऐनको उपदफा (३) ले अव्यवस्थित बसोबासीको आर्थिक अवस्था, बसोबासको अवस्था, अन्यत्र जग्गा भए नभएको सबै हेरेर जग्गाको वर्गीकरणलाई समेत मध्यनजर गरेको थियो तर अहिलेको प्रस्तावित संशोधनले त्यस्तो सबै प्रावधान हटाउने प्रस्ताव राखेको छ; कुनै पनि भूमिहीन व्यक्तिको उचित पहिचान नगरी जग्गा सहजै बाँड्ने ध्येय बोकेकाले
८	३				राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु सम्रक्षण ऐन, २०२९ मा संशोधनः	दफा खारेज गर्ने।	निकुञ्ज क्षेत्रलाई सरकारको स्वामित्वमा ल्याएमा राजनैतिक लाभका लागि वातावरणीय, सांस्कृतिक, आदिवासी, प्राकृतिक, भौगोलिक सम्पदा माथि आँच आउने सम्भावना व्याप्त भएकाले गर्न नहुने
९	४				वन ऐन, २०७६ मा संशोधनः वन ऐन २०७६ को	दफा खारेज गर्ने।	वन क्षेत्रलाई सरकारको स्वामित्वमा ल्याएमा राजनैतिक लाभका लागि वातावरणीय, सांस्कृतिक, आदिवासी, प्राकृतिक, भौगोलिक सम्पदा माथि आँच आउने सम्भावना व्याप्त भएकाले गर्न नहुने

नाम, थरः सुमना श्रेष्ठ

दस्तखतः

क्र. स.ः २५२

मिति २०८२-०२-०९